

PROJEKT ZAŁOŻEŃ PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW

1. Rozszerzenie reguł dotyczących elektronicznego postępowania upominawczego

Proponuje się stworzenie w k.p.c. ogólnych ram prawnych dla wprowadzanych w przyszłości z informatyzowanych postępowań. Nastąpi to poprzez przeniesienie niektórych regulacji obowiązujących aktualnie w elektronicznym postępowaniu upominawczym do przepisów ogólnych o procesie. Z tego względu projektuje się zmiany, polegające na uchyleniu obowiązku przedkładania dokumentów wykazujących umocowanie postępowaniach wszczętych drogą elektroniczną. Zwolnienie to będzie dotyczyło przedstawicieli ustawowych, organów, osób wymienionych w art. 67 k.p.c. oraz pełnomocników procesowych.

Zakłada się również uregulowanie elektronicznej formy wyroku. Będzie on utrwalany w systemie teleinformatycznym i oparty bezpiecznym podpisem elektronicznym w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450 z późn. zm.). Projektowana regulacja znajdzie odpowiednie zastosowanie do nakazów zapłaty (art. 353² k.p.c.) i postanowień (art. 361 k.p.c.) wydawanych w tych postępowaniach, w których jest wykorzystywany system teleinformatyczny.

2. Wnoszenie pism procesowych drogą elektroniczną i doręczenia elektroniczne

Przewiduje się wprowadzenie elektronicznego trybu wnoszenia pism procesowych nie tylko w sprawach wszczętych drogą elektroniczną, ale również w tzw. tradycyjnych postępowaniach cywilnych.

Proponuje się nadanie uniwersalnego charakteru niektórym regułom obowiązującym aktualnie w elektronicznym postępowaniu upominawczym we wszystkich sprawach wszczętych drogą elektroniczną. W zakresie określonym przepisami szczególnymi, pisma procesowe będą mogły być wnoszone wyłącznie drogą elektroniczną. Ten obowiązek będzie spoczywał przede wszystkim na powodzie w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz na wierzycielu w postępowaniu w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Pisma procesowe wniesione z pominięciem tej drogi (np. pismo w postaci tradycyjnej) nie będą wywoływały skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma do sądu. Wnoszący pismo będzie zawiadamiany o tym fakcie bez konieczności wydawania decyzji procesowej w postaci zarządzenia lub postanowienia.

Natomiast w pozostałych postępowaniach proponuje się wprowadzenie możliwości wnoszenia pism procesowych drogą elektroniczną. Strona (jej organ, przedstawiciel ustawowy lub pełnomocnik) będzie mogła wybrać tą drogę wnoszenia pism procesowych i z niej zrezygnować.

Przepisy określą warunki formalne pism procesowych wnoszonych drogą elektroniczną. Pierwsze pismo procesowe wnoszone tą drogą będzie musiało zawierać dane pozwalające na identyfikację strony (numer PESEL albo KRS albo NIP albo inny identyfikator). Pismo będzie podpisywane podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub podpisem elektronicznym potwierdzonym profilem zaufanym e-PUAP w rozumieniu art. 3 pkt 15 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565 z późn. zm.). Jedynie w odniesieniu do pism składanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym dopuszczalne będzie posłużenie się podpisem elektronicznym nadawanym w systemie teleinformatycznym obsługującym to postępowanie. Pismo podlegające opłacie będzie wnoszone wraz z opłatą. W trakcie prac nad projektem ustawy zostaną uwzględnione przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku, o ile wejdzie ono w życie. Projektuje się również upoważnienie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych wymagań dotyczących trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym służącym do prowadzenia postępowania sądowego oraz sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w tym postępowaniu, mając na względzie sprawność postępowania, dostępność drogi elektronicznej dla stron postępowania oraz ochronę praw stron postępowania, przy uwzględnieniu możliwości składania jednorazowo wielu pozwów.

W zakresie doręczeń również proponuje się rozszerzenie stosowania doręczeń elektronicznych. Będą one wykorzystywane nie tylko w sprawach wszczętych drogą elektroniczną. Przewiduje się bowiem wprowadzenie zasady, wedle której pisma będą doręczane elektronicznie uczestnikom postępowania (stronom, organom, przedstawicielom ustawowym lub pełnomocnikom), którzy wybrali drogę elektroniczną w zakresie składania pism procesowych. Wybór będzie dokonywany w piśmie procesowym składanym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe. Rezygnacja z wnoszenia pism drogą elektroniczną będzie równoznaczna z rezygnacją z doręczeń elektronicznych.

Doręczenie elektroniczne nastąpi w chwili potwierdzenia odbioru (ściślej, w chwili „wejścia” na konto użytkownika), a w razie braku tego potwierdzenia – z upływem czternastu dni od daty umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym. Jeżeli pełnomocnicy obu stron będą korzystali z elektronicznych doręczeń, to umieszczenie pisma procesowego w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe będzie równoznaczne z dopełnieniem obowiązku doręczenia odpisu pisma pełnomocnikowi strony przeciwnej, o którym mowa w art. 132 § 1 k.p.c. W pozostałych przypadkach będą sporządzane wydruki pism, które będą doręczane pozostałym stronom.

Projektuje się dopuszczenie możliwości potwierdzenia za zgodność z oryginałem odpisu dokumentu (tradycyjnego) powstałego w wyniku przekonwertowania go do postaci elektronicznej oraz dokumentu w postaci elektronicznej. W związku z tym uzupełnione zostaną również przepisy ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 z późn. zm.). Wniesienie pisma procesowego drogą elektroniczną nie będzie wyłączało możliwości składania dowodów z dokumentów mających postać tradycyjną.

Przewiduje się upoważnienie Ministra Sprawiedliwości, aby w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określił w drodze rozporządzenia tryb i sposób dokonywania doręczeń elektronicznych, mając na względzie zapewnienie skuteczności doręczeń oraz ochronę praw osób, którym pisma są doręczane.

W odniesieniu do doręczeń tradycyjnych, zakłada się wykorzystanie systemu teleinformatycznego operatora pocztowego do przekazywania informacji o doręczeniu pism sądowych przez operatora pocztowego. Dane zamieszczone w tym systemie lub wydruk z tego systemu będą stanowiły potwierdzenie odbioru. Rozwiązanie to będzie stosowane alternatywnie w stosunku do tradycyjnej formy potwierdzenia odbioru.

Powyższe zmiany znacznie skrócą czas potrzebny do złożenia pisma procesowego do sądu oraz doręczenia pism adresatom. Skrócą się też okresy oczekiwania organów procesowych na informację o dacie i sposobie doręczenia pisma lub o ewentualnych przeszkodach uniemożliwiających dokonanie tej czynności. Wprowadzenie elektronicznego potwierdzenia odbioru ograniczy skalę problemów związanych z zaginięciem zwrotnych potwierdzeń odbioru (przesyłki te aktualnie nie są rejestrowane). Zmiany te pozwolą również na ograniczenie wydatków związanych z przesyłaniem korespondencji.

3. Zmiany dotyczące wdrożenia protokołu elektronicznego

a) Udostępnianie zapisu obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia

Przepis art. 9 § 2 k.p.c. przewiduje, że strony i uczestnicy postępowania mają prawo do otrzymania z akt sprawy zapisu dźwięku z przebiegu posiedzenia jawnego, chyba że protokół został sporządzony wyłącznie pisemnie. Wynika stąd, że z zapisem obrazu i dźwięku strony i uczestnicy postępowania mogą zapoznać się jedynie w sądzie. Korzystanie z zapisu samego dźwięku (np. w celu sporządzenia pisma procesowego przez stronę) może być jednak bardzo czasochłonne i mało efektywne. Dotyczy to zwłaszcza takich zapisów, w których nie sporządzono wystarczającej liczby adnotacji. Problematiczne jest wówczas ustalenie osoby wypo-

wiadającej określone słowa. Zakłada się zatem udostępnianie stronom i uczestnikom nie tylko zapisu dźwięku, ale również zapisu obrazu i dźwięku, o ile został on sporządzony.

b) Protokół skrócony

Przepis art. 158 § 1 k.p.c. określa treść protokołu pisemnego sporządzanego wraz z zapisem elektronicznym (tzw. protokół skrócony). Z uwagi na problemy związane ze zmianą metodyki pracy sędziów w początkowym okresie funkcjonowania protokołu elektronicznego, zachodzi potrzeba rozszerzenia treści protokołu skróconego. Zakłada się możliwość wprowadzenia do tego protokołu takich elementów, które są zamieszczane w protokołach tradycyjnych. W protokole skróconym będą mogły być ujawniane wnioski i twierdzenia stron, przy czym zamiast nich możliwe będzie powołanie się na pisma przygotowawcze. W protokole tym będą mogły być zamieszczane także wyniki postępowania dowodowego oraz inne okoliczności istotne dla przebiegu posiedzenia.

c) Transkrypcja

Przewiduje się rezygnację z aktualnej regulacji zawartej w art. 158 § 4 k.p.c., według której o sporządzeniu transkrypcji decyduje prezes sądu. Nie jest on bowiem organem procesowym. Decyzję w tym przedmiocie powinien zatem podejmować przewodniczący. Chodzi przy tym – podobnie jak na gruncie innych przepisów k.p.c. dotyczących uprawnień przewodniczącego – zarówno o przewodniczącego wydziału, jak i przewodniczącego składu orzekającego.

d) Forma ugody sądowej

Proponuje się wprowadzenie regulacji pozwalającej na sporządzenie ugody sądowej w dokumencie stanowiącym załącznik do protokołu. Pod tekstem ugody winny znaleźć się podpisy stron, a niemożność jej podpisania sąd będzie stwierdzał w protokole. Należy dodać, że proponowane rozwiązanie znajdzie zastosowanie również wtedy, gdy jest sporządzany tradycyjny protokół pisemny.

e) Elektroniczne uzasadnienie orzeczenia

Aktualnie uzasadnienie wyroku jest sporządzane w postaci pisemnej. Praktyka wskazuje, że pisemne uzasadnienia są obszerne, a w niektórych przypadkach ich rozmiar jest niewspółmierny do stopnia skomplikowania sprawy. Z tego względu, sporządzenie uzasadnienia wyroku stanowi zazwyczaj czynność bardzo czasochłonną. Przewiduje się zatem wprowadzenie możliwości sporządzenia elektronicznego uzasadnienia (w postaci zapisu elektronicznego), co przyczyni się do przyspieszenia postępowania. Sporządzenie elektronicznego uzasadnienia nie będzie obligatoryjne i będzie dopuszczalne tylko wtedy, gdy przebieg posiedzenia jest utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk. Takie uzasadnienie będzie jednak odpowiadało wymogom przewidzianym w art. 328 § 2 k.p.c. Elektroniczne uzasadnienie będzie sporządzane bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku i nie będzie wymagało podpisania przez członków składu orzekającego. Stronie, która zażąda doręczenia uzasadnienia, będzie doręczany odpis wyroku wraz z transkrypcją uzasadnienia. Od tego doręczenia będzie biegł termin do wniesienia środka zaskarżenia. Identyczny

sposób sporządzania uzasadnienia znajdzie zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym.

Aktualnie przepis art. 387 § 1 k.p.c. statuuje jako zasadę sporządzanie z urzędu uzasadnienia wyroku wydanego przez sąd odwoławczy. W drodze wyjątku, jedynie wyrok oddalający apelację podlega uzasadnieniu na żądanie strony. Przewiduje się rozszerzenie zakresu tego wyjątku również na orzeczenie zmieniające zaskarżony wyrok. Będzie ono podlegało uzasadnieniu tylko na wniosek strony. Równocześnie należy doprecyzować treść art. 387 § 2 k.p.c., gdyż nie określa on terminu sporządzenia uzasadnienia wyroku na żądanie strony. Konieczne jest więc wprowadzenie regulacji przewidującej dwutygodniowy termin na sporządzenie uzasadnienia wyroku oddalającego apelację lub zmieniającego zaskarżony wyrok. Termin ten będzie rozpoczynał swój bieg z chwilą zgłoszenia stosownego żądania przez stronę.

W celu przyspieszenia postępowania apelacyjnego proponuje się również rozszerzenie zakresu stosowania tzw. uproszczonego uzasadnienia. Aktualnie takie rozwiązanie funkcjonuje jedynie w postępowaniu uproszczonym. Przepis art. 505¹³ § 2 k.p.c. przewiduje, że w przypadku, w którym sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie może być ograniczone do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisu prawa. Zakłada się, że podobna regulacja zostanie zamieszczona w przepisach o postępowaniu apelacyjnym i przez to znajdzie zastosowanie nie tylko w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym.

4. Przeprowadzenie dowodu za pomocą urządzeń umożliwiających dokonanie czynności na odległość.

Zgodnie z przepisem art. 235 § 2zd. 2 k.p.c., sąd przeprowadza dowód za pomocą urządzeń umożliwiających dokonanie czynności na odległość przy obecności sądu wezwanego lub referendarza sądowego w tym sądzie. Z uwagi na to, że obecność sędziego lub referendarza sądowego w sądzie wezwanym jest zbędna, proponuje się rezygnację z tego wymogu.

5. Zmiana przepisów o elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Analiza funkcjonowania elektronicznego postępowania upominawczego skłania do wprowadzenia nowych regulacji mających na celu stworzenie dalszych zachęt do korzystania z tej drogi procedowania. Potrzeba zmian w elektronicznym postępowaniu upominawczym ogniskuje się wokół następujących kwestii:

- a) umożliwienie powodowi złożenia wniosku o umorzenie (zakończenie) postępowania w razie zaistnienia określonych zdarzeń procesowych,
- b) uzupełnianie opłaty od pozwu,
- c) sprecyzowanie zakresu, w jakim pozew i sprzeciw podlegają uzupełnieniu w razie przekazania sprawy do postępowania zwykłego.

Ad a. W wielu przypadkach elektroniczne postępowanie upominawcze jest dla powoda jedynym interesującym go sposobem dochodzenia roszczeń przed sądem. Procedowanie w ramach tzw. postępowania zwykłego lub innego postępowania odrębnego może być dla powoda ekonomicznie nieefektywne. W takiej sytuacji cofnąłby on pozew. Aby uprościć i przyspieszyć proces, należy wprowadzić możliwość złożenia wraz pozewem wniosku o umorzenie postępowania w określonych sytuacjach, tj. w przypadkach przewidzianych w art. 505³³ § 1 i 505³⁴ § 1 k.p.c. Rozwiązanie to będzie wzorowane na instytucji istniejącej w europejskim postępowaniu nakazowym (postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty).

Ad b. Procedowanie w ramach elektronicznego postępowania upominawczego rodzi oszczędności w zakresie kosztów rozpoznawania spraw, a zwłaszcza kosztów doręczeń. Z tego względu powód uiszcza obniżoną opłatę od pozwu. Proponuje się również zwolnienie powoda z obowiązku uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu.

Ad c. Aktualne brzmienie przepisu art. 505³⁷ k.p.c. powoduje, że niektóre sądy, po przekazaniu im sprawy przez e-sąd, wzywają do usunięcia braków formalnych pozwu w takim zakresie, że wypacza to założenia konstrukcyjne elektronicznego postępowania upominawczego. Proponuje się zatem doprecyzowanie tego przepisu poprzez wskazanie katalogu braków formalnych podlegających uzupełnieniu na tym etapie postępowania oraz konsekwencji procesowych nieuzupełnienia braków sprzeciwu. Zarówno w przypadku pozwu, jak i sprzeciwu, uzupełnieniu będzie podlegał jedynie brak dokumentu wykazującego umocowanie zgodnie z art. 68 § 1 k.p.c. oraz brak pełnomocnictwa. Przewodniczący będzie wzywał do ich złożenia w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania. Niewykonanie tego obowiązku przez powoda spowoduje umorzenie postępowania. W razie nieusunięcia braków sprzeciwu, sąd odrzuci sprzeciw.

ONAS

CENTRUM BADAŃ PROBLEMÓW PRAWNYCH I EKONOMICZNYCH KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ (CBKE)

Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (CBKE) jest jednostką naukowo-badawczą działającą w ramach Uniwersytetu Wrocławskiego. Jednostka ta powołana została w celu prowadzenia badań naukowych nad: umowami elektronicznymi, prawem telekomunikacyjnym, przestępczością komputerową, ochroną danych osobowych przetwarzanych informatycznie, stosowaniem technik informatycznych w wymiarze sprawiedliwości, ochroną własności intelektualnej w Internecie, ideą elektronicznego rządu, informatyką prawniczą, prawem mediów oraz prawnymi aspektami dostępu do informacji.

Początek XXI wieku to okres bujnego rozwoju tzw. technologii IT, co spowodowało, że założenie CBKE pokryło się z dynamicznie wzrastającym zainteresowaniem tą tematyką. Kolejne lata funkcjonowania na Wydziale ugruntowały naszą pozycję jako solidnego organizatora i współorganizatora przedsięwzięć naukowo-badawczych.

Priorytety naszego działania obejmują m. in. prowadzenie w ramach i pod kierownictwem Uczelni prac naukowo-badawczych, rozwijanie międzynarodowych kontaktów i współpracy naukowej, nawiązywanie współpracy z innymi organizacjami i ośrodkami akademickimi zajmującymi się pokrewną tematyką, jak również rozwijanie i kształtowanie życia naukowego wśród studentów oraz integracja środowiska studenckiego i naukowego.

Kierownikiem CBKE jest prof. dr hab. Jacek Gołaczyński. Zespół Centrum stanowią pracownicy naukowcy Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz doktoranci prawa. Doktoranci prowadzą badania naukowe pod kierunkiem Rady Naukowej CBKE składającej się z siedmiu profesorów naszego Wydziału oraz profesora z Uniwersytetu w Hanowerze. Przewodniczącym Rady jest Dziekan Wydziału dr hab. prof. Włodzimierz Gromski.

VNT LAW & COMMUNICATIONS SPÓŁKA Z O.O.

VNT Law & Communications spółka z o.o. organizuje seminaria otwarte (terminarz szczegółowy vnt.com.pl) ale także dedykowane wysoko specjalistyczne seminaria zamknięte dla sądów (zarówno okręgowych jak rejonowych), okręgowych rad radców prawnych, adwokackich, kancelarii prawnych, urzędów, przedsiębiorców itp. Wykładowcami są uznani specjaliści zarówno naukowcy, jak sędziowie, wysokiej rangi urzędnicy, a także praktycy. Oprócz seminariów z prawa, jako jeden z nielicznych podmiotów w kraju, organizujemy dla małych grup (np. w ramach danej izby korporacyjnej, sądu okręgowego itp.) specjalistyczne zajęcia z prawniczego języka angielskiego (współpraca z Londyńską Izbą Przemysłowo Handlową w zakresie certyfikowania znajomości specjalistycznego języka angielskiego). Realizujemy aktualnie projekty współfinansowane ze środków UE.

Aktualnie realizowane szkolenia dedykowane (możliwość realizacji dla poszczególnych korporacji czy też sądów):

- Elektroniczne postępowanie upominawcze
- Wpływ najnowszych zmian w k.p.c. na postępowanie sądowe
- Konsekwencje zmian k.p.c. dla funkcjonowania sądu i pełnomocników w związku z e-protokołem
- Nowa regulacja hipoteki (wejście w życie 2011 r)
- Nowelizacja ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne
- Informatyzacja postępowania cywilnego
- Dokument elektroniczny w postępowaniu administracyjnym oraz sądowym
- Zmiany w procedurze administracyjnej. Konsekwencje nowelizacji ustawy o informatyzacji na orzecznictwo sądów administracyjnych (seminarium dedykowane dla sądów administracyjnych)
- Zmiany w k.p.a. – konsekwencje dla urzędów ale także pełnomocników
- Konsekwencje zmian k.p.a. dla wydawania decyzji stypendialnych
- Zmiany w ordynacji podatkowej i k.p.a. Nowe obowiązki w związku z przesyłaniem dokumentów do Urzędu Skarbowego.
- Dostosowanie systemów teleinformatycznych urzędu oraz sądów do Krajowych Ram Interoperacyjności
- Nowa instrukcja kancelaryjna
- Umowy zawierane w działalności wydawniczej
- Odpowiedzialność aptekarza za błędne wydawanie leków
- Aktywności marketingowe w branży farmaceutycznej (aspekty prawne)
- Reklama wyrobów farmaceutycznych
- Problematyka pomocy prawnej
- Reklamacja w obrocie międzynarodowym. Regulacje UE, UNIDROIT i Konwencji wiedeńskiej
- Ochrona danych osobowych
- Faktura elektroniczna
- Umowy wdrożeniowe systemów IT
- Inne

WYDAWCA:

Uniwersytet Wrocławski Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii,
Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej
ul. Uniwersytecka 22/26, 51-145 Wrocław
e-mail: ebiuletyncbke@prawo.uni.wroc.pl
<http://cbke.prawo.uni.wroc.pl>

PRODUKCJA:

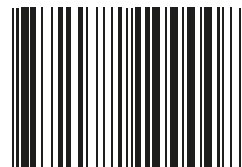

VNT Law & Communications Sp. z o.o.
ul. Norblina 84, 40-748 Katowice,
tel.: 32 352 42 00, faks: 32 352 42 01
mob.: 0 602 334 664 , 0 660 530 054
e-mail: vnt@vnt.com.pl, szkolenia@vnt.com.pl
www.vnt.com.pl

DZIAŁ REKLAMY
I KOLPORTAŻ:

tel.: 32 352 42 00, faks: 32 352 42 01
mob.: 0 602 334 664 , 0 660 530 054

ISSN 2082-100X

9 772082 100008